

KORAŐSZ

1

Jozsó zsebre dugott kézzel dőlt neki a legelső asztalnak, szemével végigpásztázta a helyiséget, de nem látott olyan ismerőst, aki fizetett volna neki. Könyörgően nézett Mimire, de az akkurátusan megrázta a fejét, jelezve, hogy kimerült a hitele.

– Gyere, Jozsókám, fizetek egy féldecit! – veregette meg Frédi a vállát.

– Te?? – és undorral végigmérte.

– Jól van, felejtsük el az esetet, Jozsókám, hisz lassan tíz éve ismerjük egymást.

Csücsörítve gondolkodott.

– Mimikém, aranyos, egy nagy vodkát, légy szíves!
– intett a pult felé, aztán menet közben levetette agyonviselt lódenjét, kicsit megigazította kopott farmerjét, és leült Frédi törzsasztalához.

– Jozsókám, hidd el az öreg indiánnak, a nő direkt provokált, ha láttad volna, hogy riszálta a seggét, meg az a póz...

– Ne fáraszd magad, mindent elmesélt.

– Jozsókám drága, az a nő festőnek tanul, és kerek perccel kijelentette, hogy MINDENBEN a rendelkezésemre áll, ha tanítgatom, esetleg szólok néhány jó szót az érdekében!

– Attól még nem kellett volna felpofozni!... Mind-egy, az ügyet lezártam, nincs harag, de többé ne kérjél tőlem modellt. Hogy van a család?

– Ne marhulj, az a nő egy...

– Hát aztán?!

– Jozsókám, én abban a szent pillanatban megbántam a dolgot, de ha láttad volna, és tudod jól, hogy a feleségem így is hisztizik a modellek miatt, vigyáznom kell!

Jozsó megitta a vodkáját.

– Kösz, Frédikém, legközelebb én fizetek. És ne felejtsd el, hogy nincs harag!

Felállt, pusztit intett Miminek, és elindult kifelé. Az utcán hűvös szél fújt, megrázkódott, amikor becsukta maga mögött az ajtót.

2

Másfél éve hagyta ott az egyetemet. Miután negyedik nekifutásra utolsóként jutott be a festészetre, és az első négy félévet nyolcas-kilencesekkel zárta. Kivételes tehetség, mondták a tanárok, ha szóba került, és igyekeztek mindenben támogatni. Szerették, mert a többséggel ellentétben nem akart új irányzatot elindítani, nem akart elvont gondolatokat színfoltokkal kifejezni, inkább portrékat, tájképeket festett. Kedvenc lett, jöttek a kiállítások, dicsérő kritikák a lapokban, ismert képzőművészek gratuláltak. Elkapatták. A másodévet hiányzásokkal kezdte, hangosan beleszólt az előadásokba, néhányszor tüntetőleg kivonult a teremből, ha valamivel nem értett egyet. Barátait, évfolyamtársait lenézte, bárkinél különbnek tartotta magát. Írásbeli figyelmeztetést kapott, amivel berontott a rektorhoz, ott előtte miszlikbe tépte, majd szétszórta a szobában, és becsapta az ajtót maga mögött. A tanároknak volt már néhány excentrikus diákjuk, de Jozsó bármelyiküket lekörözte. Mégis remélték, elég intelligens ahhoz, hogy lecsillapodjék. A nyári vizsgák előtt megsúgták neki a titkárságon, hogy legjobb, ha önként távozik, mert senkitől sem kap átmenőjegyet. Azonnal kikérte az iratait.

Otthon nem tudta, mit kezdjen magával. Az anyja sírt, el akart menni a rektorhoz, hogy visszakönyörögje a fiát, de ő nem volt hajlandó megígérni, hogy meghúzza magát. Ez sértette volna a büszkeségét, mert ő emelt fővel távozott onnan. Naphosszat az ágyán kucorgott, és bömböltette a magnót. Egy hét is eltelt, mire legalább önmagának be merte ismerni, hogy egy SENKI lett. Abból, hogy neki kiállították a képeit, abból, hogy az ő festményei keltek el elsőnek, MOST nem élhet meg. *Az* anyja csak akkor szólt hozzá, ha enni hívta. Hagyta, hadd eméssze magát, nem fogja vigasztalni. Megérdevelte a sorsát. Micsoda szégyent hozott a családra! Ő

mindenkinek dicsekedett fia sikereivel, most meg bujkáljon a rokonok, szomszédok előtt. Pedig sokszor beszaladt volna hozzá, hogy legalább a fejét megsimogassa.

Három hónapig rejtőzködött az emberek előtt. Festő-állványát, ecseteit és vázlatait még az első napokban a tűzbe dobta. A kész képeket úgy mentette meg az anyja, hogy éjjel átcsempészte őket a szomszédba.

Később megpróbált újra festeni. Állványt vett, festékeket, délutánonként kiült a Maros-part elhagyatott részeire. Türelmetlenül dolgozott, állandó feszültség szaggatta a mellkasát. Ha egy órára bele is merült, a következő percben ismét a legrosszabb egyetemi emlékek fortyogtak benne. Újra hallotta a veszekedésbe fajuló vitákat a tanáraival, ilyenkor görcsösen szorította az ecsetet, meredten ült, és bámulta a semmit. Aztán a félig kész vásznat a Marosba röpítette, és hazasétált.

Megkereste a barátait. Azok igyekeztek jópofáskodva felvidítani. Ritkán sikerült. Közbenjárásukra Jozsót grafikusnak alkalmazták a kirakatrendezőkhöz.

Nem kíváncszott többé a folyópartra. Otthon próbálkozott képzeletbeli tájakkal, kikötővel, tengerrel, sziklákön csattanó hullámokkal. Őt elkészült képet támasztott az ágyhoz, és messziről ítélkezett róluk. Förtelmesek, mondogatta magának, aztán feketébe mártotta legnagyobb ecsetjét, és rácsot festett rájuk. „Panoráma a dutyiból”, suttogta, és harsányan fölnevetett.

Az anyja önmagában örölt, de továbbra sem szólt. Olyan, akár az apja, gondolta, aki Jozsó öt éves születésnapja előtt három nappal halt meg a kórházban. A májával kezelték, közben ő másodszorra is infarktust kapott. Makacs, önfejű ember volt, akit a józan érvek sem győztek meg. Sajnálta, hogy nem örökölt tőle egy kis megalkuvást, mert akkor még mindig az egyetemen tanulna.

Egyik éjjel visszacsempészte a szomszédokhoz menekített képeket, és a helyükre akasztotta őket. Jozsó reggel végignézett rajtuk, és kajánul elmosolyodott.

Leginkább festőkkel barátkozott, velük megtalálta a közös témát és hangot. Szívesen engedték maguk közé, mert látták, hogy kiégett.

Marci, a legjobb barátja megkérte, hogy fessen meg neki egy erdőrészletet, mert neki valahogy örökké élettelenre sikerülnek a fák. Örömmel bólogatott, és munkaidő után sietett Marci műtermébe. Öt nap alatt végeztek. Az anyja örült, hátha a fia lassacskán visszanyeri a kedvét, és önállóan fog dolgozni. Később mások is megkérték apróbb részletek megfestésére, amivel nem akartak bíbelődni. Vagy unalmasnak találták, és inkább új vászonba kezdtek. Amikor befejezte, nyomtak a zsebébe száz-kétszáz lejt. Eleinte tiltakozott, hogy ő csupán Marci kérésére vállalta, szívességből, de aztán előre megszabta az árat, attól függően, hogy körülbelül hány nap alatt végzett. Sürgősségért felárat számított.

Icával Marci születésnapján ismerkedett meg. Már nagyon hiányzott neki a nő, és volt annyira piás, hogy nem nézte meg alaposabban, kit kér föl a leggyakrabban táncolni. Az ösztöne cibálta mindig ugyanahhoz a lányhoz. Az ösztönét pedig befolyásolta, hogy Ica szorosán hozzátapadt tangó közben. Pedig Ica mással is táncolt, mert neki a férfi hiányzott. Előző festő barátja egy hete hajigálta ki a ruháit a rózsák közé, mert rajtakapta a gázossal a fürdőkádban. Amíg összebújva táncoltak, azt hazudta Jozsónak, hogy a szülei kitagadták, mert állandóan dacoskodott velük, és mert habár húszéves, megtiltották, hogy fiúval menjen moziba. Ő pedig csak azért is ellógott. Most a barátnőjénél lakik, de nem tudja, mi lesz vele, mert tíz napon belül kilakoltatja, ha befut a férje hajója Szingapurból. A barátnő és Szingapur azért igaz volt. Jozsónak eszébe jutott, hogy ő is apa nélkül nevelkedett, megsajnálta Icát, és másnapra ebédre hívta hozzájuk. Ica hálából hosszasan megeskolkolta.

Az anyja örült, mert remélte, hogy a lány társa lesz Jozsó felpörgetésében. Izgatottan, kapkodva fogott a főzéshez. Remekelni akart. Ica virágot hozott, kedves volt és hízelgő, sokat csacsogott, ráadásul segített mosogatni, amivel végképp elkábította. Csak napokkal később eszmélt, faggatta Jozsót, hogy kiféle-miféle ez a lány, mert így utólag átgondolva, *ragadós*nak tűnik. Úgy csüng a fiamon, mintha évek óta ismerné, mondogatta magának,

és milyen lány az, aki pár órai ismeretség után elfogadja az ebédmeghívást. Vissza kellett volna utasítania, vagy későbbre halasztania, ha majd összelebegszenek kicsit. És a szülei is milyenek lehetnek, hogy kitagadják?! Jozsó csinálhatna bármit, ő nem zavarná el a háztól. Mégis az ő gyermeke!

– Nem való hozzád! – vonta le a végkövetkeztetést hangosan, és tovább stoppolta a zoknikat.

Jozsó szájában megakadt a kanál.

– Ezt nem értem.

– Ica nem való hozzád. Az anyai szív megérzi az ilyesmit!

– Magyarázd meg, miért.

– Megmagyaráznám, ha tudnám. Csupán érzem.

– Hülyeség. Az ebédnél tetszett.

– Olyan hirtelen jött minden, hogy majdnem megévesztett. Alig ismered...

– Te sem ismered, de már megállapítottad, hogy nem való hozzám.

– Tudom, hogy fülig beleszerettél, mégis azt tanácsolom, keress magadnak valaki mást.

Jozsó a tányér mellé ejtette a kanalat.

– Na, eltiportad az étvágyamat. Megyek, dolgom van!

Többé nem beszéltek Icáról. Az anyja félt, hogy a fia ellene fordul, Jozsó pedig elintézte egyetlen kezlegyintéssel a véleményét.

Icát a nagynénje nevelte. Szülei korán elváltak, és még mielőtt a bíróság kimondta volna, hogy melyik szülőnél maradjon, Anci néni magához vette. Sem az anyja, sem az apja nem „kapkodott” utána, így nevelhette a nagynéni.

Jozsó kezdte elhanyagolni a barátait. Csakis Icával törődött. Ha tehetett, munkaidőben is ellógott, hogy találkozhassanak. Amikor a barátnője, akinél lakott, délelőtt dolgozott, akkor Jozsó felosont, és három óráig ki sem bújtak az ágyból.

– Vegyél feleségül – súgta Ica Jozsó fülébe egy szerelmes délelőttön, aztán cirógatni kezdte a fiú arcát.

Jozsó hirtelen fölült, és úgy nézett Icára, mint az apuka, akinek a hétéves fia először kérdezi meg, hogy mi az a kupleráj.

– De alig másfél hónapja...

– Szeretsz, vagy sem?

– Persze hogy szeretlek.

– Akkor nincs akadálya. Szerintem, ha ketten igazán szeretik egymást, akkor mindegy, hogy ez két hete vagy két éve dúlik. Ennek éppúgy nincsenek fokozatai, mint a barátságnak vagy a gyűlöletnek.

Ez igaz, gondolta Jozsó, és cigaretta után kotort az éjjeliszekekrényen, hogy időt nyerjen. Szerette a színházat. Bolond ez a némbor, most hogy a fenébe ültesse le a rapliját. A nevelése tiltakozott a gyors döntések ellen.

– Várjunk még – nyögte halkán, és vakargatni kezdte a tarkóját –, pénzem nincs, lakásom nincs, mire nősüljek?

– Épp azért! – térdelt föl Ica az ágyon. – A nulláról startolunk. Legalább megbecsüljük azt, amit megszerzünk.

Jozsó sehogy sem értette, mire ez a nagy sietség. Csak nem állapotos! Valamivel húzni kellene még a választ, mert ha nemet mond, Ica azonnal ráugrik, hogy akkor nem szereti. Ha igent mond, akkor feleségül is kell hogy vegye. Ha azt mondja, várjunk még, esetleg szakítani fog.

– Na?! – unszolta Ica. – Szóval nem szeretsz?

– Hülyeségeket beszélsz.

Ica megunta az örökös költözködést egyik barátjától a másikhöz. Férjet akart, és Jozsó pontosan megfelelt az igényeinek. Jóképű, intelligens, éveken belül híres festő lesz, csak addig kell majd kínlódnia, de megérvé. Nem gondolta, hogy ennyire keservesen szedi ki Jozsóból a „boldogító igent”. Ő is korainak tartotta a házasságot, de amióta leérettségizett három éve, már lakott egy festőnél, egy zenetanárnál és egy ügyvédnél.

– Igazad van – mondta Jozsó a hosszú hallgatást követően. – Ugorjunk bele!

Ica sikongva szorította magához.

– Tudtam, hogy szeretsz! – kiáltotta.

Hazafelé Jozsó megivott másfél deci vodkát Miminél. Egyáltalán nem kívánta, de így akarta eltompítani magát az anyja lebeszélése elől.

– Megnősülök – mondta köszönésképpen.

– Ó, fiam! – és leejtette a varrást.

Jozsó pillanatra megdermedt. Ez most vajon örömkialtás, vagy bánat?

– Ica? – kérdezte rövid szünet után.

– Igen.

Mozdulatlanul bámulta a kockaköveket, aztán fölsóhajtott:

– Rendben van, fiam. Remélem, boldogok lesztek.

Jozsó mindenre számított, csak megjegyzés nélküli beleegezésre nem.

– Itt fogtok lakni?

– Igen... szeretnénk – és örömeiben homlokon csókolta.

Három nap múlva beadták a papírokat, Ica pedig odaköltözött a két bőröndjével. Csak néhány barát kísérte el őket az anyakönyvvezetőhöz, akiket aztán meghívtak sörözni a közeli kerthelyiségbe.

A lakást nem rendezték át, csupán szekrényt vettek, mert Ica ruhái sehova sem fértek.

Ica anyósa lábánál dorombolt, aki viszont úgy viselkedett, mintha szeretné őt. Néha úgy érezte, képes lenne megszeretni Icát, de másnap mégis úgy határozott, hogy tartja a távolságot, mert az ő első benyomása csalhatatlan. Azt viszont még önmagának sem vallotta be, *hogy első benyomása* csupán napokkal később jelentkezett.

Ica vállalta a mosást és a takarítást. Szívesen főzött is volna, de a rántotta és a paradicsomleves kimerítette főzési tudományát.

Jozsó a lakáskérelmére még biztatást sem kapott. Ha lenne gyerek, mondták, előbbre kerülhetne a listán. Ica pedig várni akar pár évet a gyerekekkel.

Sok pénzt akart keresni, ezért újból végigkopogtatta festő barátait munkáért, hátha kölcsönökkel megtoldva befizethetne egy lakásra. Tudta, hogy hamarosan veszedéssé fajul Ica és az anyja egymásra vicsorgó viszonya. Ezért inkább feladta az elveit, és olyan képeket kez-

dett el festeni, amelyeket az első ecsetvonásnál megutált. Viszont gyorsan és jó áron elkelték. Marci egy fényképészt hozott neki, akinek életnagyságú, összecsomagolható Szent Péter kellett korlát mögött, háttérben tenger, bal tenyere egy méterre a földtől, hogy az elsőáldozó gyerekek alája férjenek. Aztán még jött két ilyen fényképész.

Bármilyen munkát elvállalt, alig maradt ideje enni és aludni. Egyre többször hiányzott délelőtt a munkahelyéről. Először szóltak neki, másodszorra is szóltak, harmadszorra írásban figyelmeztették, aztán telefonált a személyzetis, hogy fáradjon be a munkakönyvéért.

– Micsoda?? – pattant föl Ica. – Kidobtak ezekért a giccekért, amelyektől már lélegzeni sem lehet a lakásban?!

Jozsó megrándította a vállát.

– És miből fogunk élni?

– Festek, nem?... Legfeljebb elmész te is dolgozni – toldotta hozzá egykedvűen.

– Tudod nagyon jól, hogy semmihez sem értek.

– Beletanulsz valamibe.

– Aranyos vagy!

– A jóistenit neki! – csapott az asztalra, hogy leugrott a vizespohár. – Azért gürizek naphosszat, mint egy állat, hogy még te is nekem ugorj?!

– Minek vállaltál annyit?

– Kérdéseid csodálatosak! Mozgasd meg az agytekervényeidet, hátha magadtól rájössz! – és becsapta az ajtót.

Az anyja még délelőtt elment a sógornőjéhez, más-képp nem veszekszenek. Csak az hiányzott volna. Alig várta, hogy külön lakásba költözzenek, és önállóan rendezzék be az életüket. Ica is ezt akarta, de ő túlbecsülte a türelmét. Hiába kellett sok mindent nélkülöznie gyerekkorában, amit a társak természetes velejárónak tekintettek, nem tanult meg várni a jobbra.

Jozsónak tíz napot ajánlottak, hogy új munkahelyet keressen magának. Minden ismerősét, barátját megmozgatta. Későn járt haza, mert lúdbőrözött Ica duzzogásától, anyja keserves arcától. Úgy bámulnak, mint egy rablógyilkosra, gondolta. Végül senki sem segített, és

utolsó lehetőségként plakátragasztást vállalt. Az anyja Icát okolta, mert szerinte ő hajtotta bele Jozsót erején felül az új lakásba. Pedig milyen szépen meglennének ők hárman, vigyázhatna majd az unokákra, öregségére meg gondoznák, úgylis nekik maradna a lakás. Icának viszont első pillanattól nem akaródzott ideköltöznie, látta ő a tekintetéből. De azért hallgatott, kerülte a civakodást. Vajon Jozsó az ő pártját fogná?

Jozsónak az új munkájával földuzzadt a szabad ideje, napközben is hazaugorhatott dolgozni.

Barátai lenézték, szerintük az igazi festő inkább kiszúrja a saját szemét, mintsem fenékbe rúgja a saját művészetét. Marcival különösen sokat vitázott, ő volt az egyetlen, aki meg is mondta a véleményét. Jozsó egyetértett, de kellett a pénz. Csak olyanok áskálódnak, mondta, akik három szobában terpeszkednek.

Ica társaságot, barátokat akart, de alig hívták őket, és csak ígérték, hogy mennek hozzájuk.

– Azt hiszed, azért rebegtem el a boldogító igent, hogy esténként itthon centizzem a parkettát?

– Láthatod, drágám, hogy dolgozom, holnapig muszáj befejezzem – válaszolta halkán, anélkül, hogy Ica felé fordult volna.

Az anyja sapkát kötött eladásra.

– Soha egy mozi, tánc, vendégség, örökké ezek a rohadt mázolimányok!

Jozsó maga sem értette, mitől maradt ilyen nyugodt, pedig máskor kevesebbtől is dühöngött. Talán mert ő is mázolimányoknak értékelte, de ezt Icának sem vallotta be.

– Azért dolgozik, hogy legyen pénzetek befizetni lakásra – mondta az anyja helyette.

– Lakás! Lakás!... Örökké a lakás! Mást sem hallok hónapok óta. Úgysem lesz belőle semmi!

Ica már megbánta, hogy hozzáment Jozsóhoz. Így utólag sem tudta eldönteni, hogy akkor tényleg szerelmes volt Jozsóba, vagy csupán támasz kellett. Remélte, hogy befut mint festő, és akkor gondtalanul élhet, akár előző barátainál. A házasságlevél sejtnek sem számított érzelmi minőségében. Előző vadházasságaiban úgy élt, mint a *hivatalosak*.

Jozsót teljesen lekötötte az őzike megfestése a patak partján.

– Vállalom a nélkülözéseket – hazudta Ica –, ha van értelme.

– Miért, a lakás szerinted értelmetlen dolog? – állt meg a kötéssel az anyósa. – Ha megszaporodunk, ez bizony kicsi lesz.

Csak nem vár gyereket, kérdezte volna Ica, és az ablakhoz lépett, hogy nyugodtan mosolyoghasson.

– Az a baj, hogy elaprózza magát – fordult vissza. – Lesheti, amíg fölfigyelnek rá.

– És ha véletlenül nem fedeznek föl?! – szólalt meg Jozsó. – Akkor lógjon ki a seggem a nadrágból, és tapétázzam ki a lakást a festményeimmel?

– Ugyan! – legyintett Ica. – Téged EGYSZER már fölfedeztek.

Jozsó megértette a célzást.

– Most kötekedni akarsz?

– Nem, de neked sikerült volna betörni.

– Mi az, hogy volna?! – csapta Jozsó a palettát az asztalra, mert idegesítette, hogy nem érti, hova fog Ica kilyukadni. – Úgy beszélsz, mintha már hatvanéves tasziló lennék, akinek remeg az ecset a kezében, és tényleg nincs semmi reménye.

Ica nekitámaszkodott a szekrénynek. Figyelte Jozsó izgatott arcát, és finoman elmosolyodott.

– Ha csupán a lakásért festesz, tényleg hatvan leszél, mire összejön rá a pénz.

– Tulajdonképpen mi bajod? – kérdezte, mert még mindig nem értette felesége kekeckedését.

– Á! Semmi! – válaszolta ugyanazzal a mosollyal, és átlibbent a másik szobába olvasni. Pedig éreztetni akarta Jozsóval, hogy lebecsüli a képességeit.

Jozsó csodálkozva nézett az anyjára, magyarázatot, felmentést várt.

Ica megelégette a házimunkát, pedig az anyósa eleinte nagyon örült, hogy besegít. Több ideje maradt kötni. Inkább egyedül ment moziba, vagy az üzletekben kószált. Tudatosan kezdte rombolni a házasságát, bosszúból, hogy

Jozsó élheterlen, és hogy angyalnak öltözhet, az anyósa akkor sem fogja megszeretni.

– Akarsz pénzt keresni?

Jozsó hangja félénk volt, Ica házisárkánná vedlett a szemében.

– Attól függ.

– Modellt kellene álljál valakinek.

– Rendben – mondta fakón és semlegesen.

– Csináltad már?

– Soha.

Hazudott, mert már diáklány korában modelleskedett. Csupán azért kapott rajta, hogy megszabaduljon a házimunkától, és naphosszat csellengessen.

– Holnap elviszlek. Három-négy óra alatt végeztek.

– Már ezzel is foglalkozol?

– Régóta.

Icát főleg a barátai mintázták meg, akikkel együtt élt. Jozsó erről nem tudott.

Reménykedett, hogy megjavul a házasságuk, amelynek oszlását Jozsó még nem érezte. A több pénzzel talán többet lehetnek együtt. Szerette Jozsót, ha nem is annyira, mint az előző hónapokban. Ha egy jóságos tündér most lakással kedveskedne nekik, megszabadulhatna anyósa gyűlölködő tekintetétől, és minden olyan lenne, mint régen.

– Megvan a lakás! – rontott be Jozsó, és fölkapta Icát a heverőről. – Örülj, nyuszikám!

Először azt hitték, viccel. Csodálkozva bámulták. Ica átölelte férje nyakát, nem akarta elengedni. A tündér, gondolta, és elkezdett kacagni.

– Szóval nem olyan, amilyet elképzeltünk, de kezdetnek tökéletesen megfelel. Tulajdonképpen szobakonyha-fürdőszoba, és úgy jutott nekünk, hogy valaki lemondta, mert megszorodott a családja, nagyobbakat akar.

– Garzon? – fintorgott Ica.

– Nem örülsz?... A miénk! Majd lesz kétszobásunk is!

A pénzük így megmaradt tapétázásra és bútorokra. Két hét múlva beköltöztek. Ica első nap kijelen-

tette, hogy ő nem rabszolga, a házimunkát megosztják, ezenkívül esténként szórakozni fognak. Ő élni akar.

Ica ismét hozzácsapódott a társasághoz, amelyet ott hagyott, amikor férjhez ment. Régi barátnők és művészfeleségek, akikkel délelőtt cukrászdákban tereferélt vagy vásárolgatott.

– Odalökted neki a fiatalságodat – mondogatták –, és cserébe mit kaptál? Koszos kis garzonban sínylődsz!

Ica mérgében felugrott az asztaltól, és kirohant. Jozsó mégiscsak a férje, tudta, mennyire imádja őt. Később úgy érezte, parányi igazuk van. Ő sem egy eldobnivaló nő, sok férfi nyáladzik utána az utcán. Néhány napig töprengett, adjon-e még egy lehetőséget Jozsónak, vagy folytassa az abbahagyott rombolást.

Valamivel többször jártak szórakozni. Jozsó számos rendelést visszautasított, vagy túl hosszú határidőt szabott.

Ica rájött, hogy házassága alatt a feszes spórolás miatt megtagadta magától a ruhát, kabátot.

– Nem jelenhetek meg ezekben az ócska drancokban! – jelentette ki egyik este, amikor Marciékhoz készülődtek. – Ki is néznek! Telefonálj, hogy rosszul vagyok, nem mehetünk.

Jozsót a jó hangulata szótlanul cipelte a sarokig telefonálni.

Ica három hét alatt felöltözte a megtakarított pénzüket. Eleinte Jozsót is noszogatta, mert nincs egy tisztességes öltönye, inge, cipője, de ő válaszként morgott meg legyintett, és folytatta a festést. Újra önállóan festett, mert megneszelte, hogy fél év múlva közös tárlatuk lesz a helybelieknek a szomszéd városban. Ica a hírre vállat vont.

Jozsót éjjel-nappal feszítette Ica fintorgása a lakásra. Ő ezt kezdetnek nevezte, nagyobbat ígért. Ismét vállalt rendelésre festményeket, másolatokat képeslapok alapján. Ahogy becsukta az ajtót maga mögött, kicserélte a vásznat az állványon. Tudta, hogy haragszik érte. Megritkultak az esti kiruccanások, de Ica hallgatott. Megelégedett a délelőtti-délutáni programjával a barátnőkkel.

Mind kevesebbet beszélgettek, és Ica mind többet hiányzott otthonról. Ha Jozsó kérdezte, hova indul, dolgom van, válaszolta, aztán hátat fordított. Jozsó kiegyensúlyozott házasságot akart, megértéssel, odafigyeléssel.

Teljesen lekötötte a munkája. Alig érezte, mennyire befagyott a kapcsolatuk. Félt arra gondolni, hogy az ő házassága is csikoroghat. Kellemes izgatottságban élt, annyira várta, hogy elkészüljenek a képek és a bizottság döntsön. Nem akarta Marci segítségével befolyásolni a döntést. Az utcán szinte rohant a plakátokkal a hóna alatt, gépiesen ragasztott, mert folyton a festményeit tökéletesítette. Gondolatait följegyezte, és ha még otthon is tetszettek, vászonra kente őket.

Figyelmetlenségében öt egyforma plakátot ragasztott ugyanarra az oszlopra. A főnöke belekékült, ki akarta dobni, aztán Jozsó kimagyarázta magát, és megúsza folyamnyi letolással és tíz százalékkal a fizetéséből.

Amióta elköltöztek, ritkábban látogatta az anyját, de most már egy hónapja nem volt otthon. Egyik délután kétségbeesve csöngetett, hogy mi történt. Ica még dél előtt elillant, ő festett.

– Sok a munkám – magyarázta. – Ha nem jelentkezünk, az jó jel, akkor nincs semmi baj.

Keveset maradt, észrevette, hogy zavarja a fiát a munkában.

Később úgy érezte, holtpontra csúszott, csak kínlódik a vászon előtt, és a bizottság kidobja ezekkel a képekkel. Elvesztette egyéni stílusjegyeit, több festményén hiába kereste önmagát. Földhöz csapta az ecsetet, megtörölte a kezét, belebújt kopott lódenjába, és lement sétálni. Marci hiányzott neki, hátha ott helyrejön a hangulata. Futni kezdett a megálló felé, mert meghallotta a villamos dübörgését a hídon.

Átvágott a kicsi parkon, és belépett a kapun, de meg is torpant, mert csörömpölés, kiabálás hallatszott ki a házból. Halkan káromkodott egy cifrát, és fölosont a verandára. Marci a heverőn nyújtózkodott, Zsazsa sehol. Visszatipegett a bejárathoz, és hosszasan csöngetett. Zsazsa kócosan, kisírt szemmel nyitott ajtót.

– Szia! – bazzalygott, és gyorsan belépett. – Marci?

Undorral bökött a szoba felé, aztán elfordult, de Jozsó megragadta a karját, és maga után vonszolta.

– Megint cirkuszoltatok?

– Tudod, mit mondott? – pattant föl Marci. – Hogy a háttérben az ingovány olyan, mint egy teleokádott gödör!

– Olyan is!

Átszaladt a műterembe, és hozta a még nedves képet.

– Most mondd meg te, hát ért ez a nőszemély valamit is a festészethez? Mint görény a fényképezéshez!

Zsazsa meglóbálta a kristály hamutálcát.

– Sejtelve sincs a modern festészetről!... Ő csak ikonokat restaurál, soha életében nem festett... Akkor meg mit pofázik bele!

– Te kérted a véleményemet, nem?

– Igen, a véleményedet, de te azonnal ócsárolni kezdted! Indoklás nuku!

Jozsó kapkodta a fejét, szólni sem maradt ideje.

– Mert a te szuperérzékeny művészelked képtelen lenyelni a kritikát!

– Kritikát! – kiáltott fel Marci.

– Gyermekeim! Legalább amíg itt vagyok, kíméljétek egymás életét! Nem érek rá tanúskodni.

Marci visszafeküdt, durcásan meredt a plafonra. Zsazsa behozott egy üveg konyakot.

– És minek köszönhetjük az utóbbi időben elég ritka, de annál megtisztelőbb látogatást? – kérdezte Marci, amíg fölült.

– Megtorpantam...

– Állunk művészeted szolgálatára! – hajolt meg Zsazsa kecses mozdulattal.

– Ne, komolyan...

– Ica?

Jozsó megrándította a vállát.

– Összevesztetek?

– Majdnem. Az utóbbi időben alig látom. Idegesít, hogy fogalmam sincs, merre kószál. Hogy dolgozzak nyugodtan!... Próbálok közömbösen lenyelni, és bemesélni magamnak, hogy szeret, nincs semmi baj, de amikor...

– Sajnálom, Jozsó – szólt közbe Marci. – Ebben nem adhatok tanácsot. A te feleséged, te jobban ismered a gyengéit, rigolyáit. Ha esetleg rám hallgatsz, mindent elrontsz.

– Talán törődjél többet vele, azt hiszem, ő fontosabb kellene legyen, mint az a kiállítás.

– És a jövőm?!... Így is annyi év elcsúszott hiába! Úgy képzeltem, hogy a feleségem noszogatni fog, ha kell, és úgy viselkedik, hogy... soha ne kételkedjem a szerelmében... Nekem fontos a nyugalom, ha festek.

– Féltékeny vagy?

– Nem éppen féltékeny, de te ismered Icát, ő a pillanatnyi örömeikért él.

Jozsó megbánta, hogy idejött. Most Marciék rájönnek, hogy omladozik a házassága, ő pedig egy jellemtelen alak, aki képtelen a férj szerepére. Ráadásul egoista, csupán saját sikere érdekli. Ő, a mintabarád.

– Próbálj komolyan megbeszélni vele mindent, rákérdezni, mi a szándéka. A pletykák is megindultak...

– Ugyan, Marci! – kiáltott fel Zsazsa. – Ez hülyeség! – és intett a szemével.

Szótlanul ültek.

– Jozsókám! – emelkedett föl Marci. – Fél éve halogatom a fekvő aktomat. Te is mindenkinek szerzel modellt, csak nekem nem, mert a haver ugye várhat.

A *dorgálás* a modellért erőltetettre sikerült, gondolta Marci, de arra talán jó lesz, hogy Jozsót kizökkentse a pletykákból.

– Hányat mutattam eddig?

– Tudom! – emelte föl a tenyerét. – Ötöt, de milyeneket! Mondtam, hogy a csecsemő leheleténél is finomabb vonásai legyenek.

Jozsó bólogatott. Majd lombikban gyártok neked egyet.

– Türelem.

– Ne felejtse el, hogy három hónap múlva nyílik a tárlatom, addig meg is kell száradnia! – nevetett. – Na, de ürítsük már ki azt az üveget, nehogy szerencsétlenséget hozzon a házra.

Megitták. Jozsó még kedvetlenebbé vált. Marciék voltak az egyetlenek, akiknek elmondhatta a baját, még az anyjától is titkolná, hogy Icával keresztben vannak. Azt

elismerte, hogy okos ember ilyenkor nem osztogat tanácsot még a legjobb barátjának sem, de a pletykák! Vagy csupán kitalálták, hogy ráijesszenek és lapátolja össze magát? Pedig igaz kell legyen, mert Zsazsa rögtön le-torkolta. Kinek mi köze az ő házasságához! Ráadásul azt képzelik, nagyobb a hatása, ha festőről terjesztik, mint-ha a postásról. Hülyék! Minden házasságban lehetnek gör-csök, és ők Icával azért szeretik egymást, hogy ezeket föloldják. De *azok* honnan a fenéből ismerik az ő csa-ládi bonyodalmaikat? Ő senkinek sem panaszkodott. Esetleg Ica. Mindenesetre úgy is értelmezhető, hogy Icáról plety-kálnak. Biztos van valakije. Úristen! Annyira rettegett a gondolattól, hogy félt megkérdezni. Még kiröhögnék. Megitta a konyakját.

Fölállt, megköszönte a piát.

– Talán jobban fogok haladni – köszönte meg a há-ziak együttérzését.

– A modell, apuskám! – kiáltott még utána Marci a kapuból.

Hátra sem fordult, csupán intett a karjával.

Ica sehol, üzenetet is hiába keresett. Tíz elmúlt. Ru-hástól dőlt a díványra, meg akarta várni. Aztán elaludt. Arra ébredt, hogy Ica a fülét harapdálja.

– Hány óra?

– Mindjárt kilenc, drágám, te meg lustálkodsz. Már várnak a plakátjaid!

– Hol voltál? – kérdezte, és eltolta magától.

– Ó, Gittáéknál aludtam. Olyan remekül eltraccsol-tuk az időt, hogy már nem közlekedtek a villamosok, ők meg nem akartak elengedni.

– Én meg frászt kapok, hogy fogalmam sincs, merre császkálsz!

Idegesítette, hogy Ica annyi fáradságot sem vett ma-gának, hogy valami hihetőbbet hazudjon.

– Na, ne durcáskodj, Jozsóci, hát egyszer megtör-ténhet.

Ki tudja, kinél hentergett, ő meg ha akarná sem kaphatná rajta a hazugságon, mert Gitta a gyerekei éle-tére is megesküdné, hogy Ica náluk aludt.

– Ez így nem élet! – ugrott föl Jozsó. – Naphosszat lötyögsz, mit érdekel téged, hogy haladok a munkám-

mal, a lakásból seggel kell kijönni, akkora a rendetlenség, és túl sokat mész modelleskedni, pénz meg sehol!

– Tényleg, hogy haladsz a munkáddal?

Jozsó lesöpörte a vázát az asztról. Szólni sem bírt.

– Különben te küldtél pucérkodni!

– Jó, egyszer-kétszer. De azt nem mondtam, hogy minden dilettánsnak levetközzél!

– Ez most féltékenységi jelenet?

– Nem, csak szeretném, ha többet ülnél itthon. Szükségem van a jelenlétedre.

– Nekem pedig szükségem van egy kis pénzre, hogy legyen miből öltözködjem! Mert abból, amit te adsz, az ócskapiacra sem vehetek ruhát magamnak!

– A spórolt pénzünket elintézted. Majd szétreped a szekrény a sok drancból! Kétszer fölveszel valamit, aztán már dobnád el!

Ica legyintett. Ez az ember élhetetlen, gondolta. Ellepik a NAGY ÁLMOK, amelyek végül is az ő kishitűségén lubickolnak, zsákutcába vezetnek.

– Muszáj mindig a legutolsó divat szerint öltözködni? Néha takarékoskodni is kell valamit, de te két kézzel szórod a pénzt!

– Te pedig megvénülsz, és egy álmatlan éjszakán azon töprengsz, hogy mi a fenének éltél. Ezeket az éveket még erőltetett menetben sem lehet behozni. Majd kuksolsz a mázolimányaid között és várod a milliomost, szivarral a szájában, hogy elragadtatásában egész vagyónát fölajánlja értük – gondolta Ica, de azt mondta:

– Amiért én dolgoztam meg!

– Tudtommal közös a háztartásunk!

– Jópofa vagy. Előbb elküldesz modellnek, aztán felhánytorgatod. Ha pénzt kérek, akkor nincs, várjak.

– Elveszed te azt magadtól!

– Amióta házasok vagyunk, még nem kérdezted meg, mire lenne szükségem! Mindig a kuporgatás! Heteken át mázoltad a szöktetéseket a szerájból meg a meztelen csöcsű cigányasszonyokat, és sehol semmi. Most *művész-képeket* festesz, azért nincs egy lej sem a házban.

Jozsó lehuppant a fotelba.

– Te sem értessz meg engem.

Belefáradt az értelmetlen vitába, legszívesebben újra elhajította volna a festőállványát, ecseteit. Irigyelte az esztergályost, a cipészt és a bádogost, ők örökké ugyanazt csinálhatják, semmi szükségük *fantáziára*.

– Dehogynem, én tökéletesen megértelek. Csak te a fellegekben sétafikálsz. Tehetséges vagy, ezt bárki elismeri, jól is indultál, aztán kidobattad magad az egyetemről. Ha egy picit körülnéznél, láthatnád, hogy azok, akik a bilit sem vihették utánad, már rég befutottak. Élhetetlen vagy!

– Szóval a végén én maradok a szarban! Önaccsága naphosszat lébecol, már pletykálnak róla, és akkor ez a köszönet!... Nem szeretsz te engem!

Ica hallgatott. Csak előre lát, gondolta, kár is veszedkedni rajta, úgysem győzheti meg. Jozsó az agyában érezte, hogy pattannak el a szálak, amelyek Icához kötötték.

– Már mindenki rajtunk csámcsog, engem röhögnek – mondta elkeseredve.

A magányt kívánta, egy erdő közepén, ahol az őzek a tenyeréből esznek.

– Kicsoda?

Jozsó legyintésre sem méltatta a kérdést. Kipróbálta – első nekifutásra – ezt a fajta házasságot is, megpróbálta elképzelni, milyen lehet a következő. Vagy annyit fog válogatni, hogy végül hoppon marad?

Remegett a keze az idegességtől. Készakarva kiprovokálta a választ, hogy szereti-e, és Ica átengedte a dobhártyáján. Ennyi. Valami végképp elszakadt benne.

– Vajon hogyan kellene viselkednem, hogy méltóságodnak megfeleljek?

Ica csupán azért gúnyolódott, hogy mondjon valamit.

– Baj, ha elmegyek, baj, ha dolgozom, baj, ha öltözködöm... nem tudom.

– Ugyanoda jutottunk. Te mindent mértéktelenül csinálsz.

– Azért élünk, nemde?

– Forgolódunk körülötte, de nyíltan megbeszélni nem merjük. Elmész, de hová? Sohasem jelentetted be. Arra gondolok, amire akarok.

– Szóval szerinted félrejárok?

– Te mondtad.

Jozsónak eszébe jutott, hogy ő is lehet cinikus.

– Igen?? Hát már itt tartunk?!

– Igen. Soha nem volt egy rendes munkahelyed.

Ica dühében csak kapkodta a levegőt.

– És ezt pont te csapod hozzám? Te?? Aki plakátokat ragasztasz, és a publikum elhiszi, hogy illik a művészetedhez? Pancser vagy!

– Az imént még tehetséges voltam...

– Visszaszívom! Élhetetlen pancser vagy! Én hülye meg beléd habarodtam. Az anyád örökké utált, csupán miattad vágtam jó pofát az egészhez.

– Ezt vártam, az anyámat! Sejtettem, hogy nem hagyod ki!

– Most már eddig vagyok veled! – húzta el a tenyerét a feje fölé.

Pár pillanatig egymásra meredtek, aztán Ica megfordult, és bevágta az ajtót maga mögött. Jozsó lehunyta a szemét.

Később felállt, leballagott a parkba sétálni. Megnyugodott, nem haragudott Icára. Talán soha nem is volt szerelmes. Akkor neki jó szó kellett, de nem az anyjáié, mert az csak vigasztalás lehetett volna. Még szerencse, hogy Ica nem állapotos.

Mire visszatért, Ica összepakolta a holmija egy részét, és eltűnt. A konyhaszekrényen cédulát talált: „Majd jövök a többi cuccoméért is. I.”

Három nap múlva, este csengetett. Fél óra alatt megpakolta a két nagy bőröndöt. Hallgattak. Jozsó a függöny mögül figyelte, hogy egy számára ismeretlen férfi segített lecipelni a bőröndöket, aztán beszálltak az autóba.

Jozsó elment az anyjához, és mindent elmondott.

– Gondoltam, hogy így végződik. Nem érdemelt meg téged. Gyorsan felejtsd el... Még szereted?

Maga elé bámult, aztán megrázta a fejét.

– Na azért!

Marci elkotyogta, hogy Ica egy szobrászhoz költözött. Ő is csupán látásból ismerte, mert nem olyan rég költözött a városba.

Három hét múlva, összefutottak az utcán. Jozsó plakátot ragasztott, Ica megveregette a vállát:

– Meg akartalak keresni, hogy megbeszéljük a válást.

Jozsó felkészült rá, és most mégis olyan furcsán csengett a szó. Valahogy még mindig nem hitte el. Eleinte szeretett volna Ica elé borulni, és bocsánatot kérni, és hazavinni, és mindent megígérni. Aztán rájött, hogy nevetségessé válna. A száján keringett, hogy próbálják meg újra, neki nincs már veszítenivalója, de félt, hogy Ica kineveti. Lerakta a vödröt:

– Hallgatlak.

– Szeretném, ha civilizáltan oldanánk meg a dolgot, minek kabarézzunk a bíróságon. Jó?

– Nekem igen.

– Akkor szia. A részleteket később.

Most még utánakiálthatna, néhány másodpercig úgy érezte, csak az anyjának akart kedveskedni, amikor kijelentette, hogy már nem szereti Icát. De azonnal eszébe jutott a munkája, hogy ismét akadoznának a képei. Olyan erővel nyomta bele az ecsetet az enyvesvödörbe, hogy összefröcskölte a nadrágját.

Az első békítő tárgyalásig sem tudta érzelemmentesíteni magát Ica iránt. A visszakönyörgéstől a hiúsága is eltiltotta. Így sem magas az ázsiója a festők körében, csak az hiányzik, hogy ráfogják, fut a szoknyák után. Még ha az a szoknya történetesen a feleségéé. Kíváncsi volt, mit fog érezni, félt a közös emlékektől, de aztán minden elhangzott szó közömbösen hagyta.

A vége felé volt bátorsága végigmustrálni Ica új barátját. Vajon annak idején őt is így mustrálták? Hogy mit zabál ezen a kis majmon, gondolta, és elmosolyodott, de ez senkinek sem tűnt föl.

Egyelőre nem hiányzott neki a nő. Rengeteget dolgozott, a bizottság elfogadta három festményét a benyújtott négy közül. Próbált új munkahelyet találni magának, sikertelenül.

Felszabadultan élt, örült, hogy nem kell senkit hazavárnia, nem kell a pénzt hajkurásznia.

Hiába mondogatta magának, a tárgyalások előtt, hogy Ica idegen, Ica csak egy tárgy, azért elég gyakran eszébe jutottak az együtt töltött hónapok. Főleg valamilyen emlék vagy mozi, vendéglő kapcsán. De a közös emlékek hatástalanul kerülgették az érzelmeit, pedig valamikor azt súgta a fülébe, hogy beleépült a sejtjeibe.

Ica úgy képzelte, Jozsót is olyan könnyen elfelejti, akár az előző barátait. Észrevette, hogy megváltozott Jozsó mellett. Új barátja csupán a *pótpapa* szerepét töltötte be, tudta, hogy csak a válásig marad vele. Vissza akart költözni a nagynénjéhez, aki nevelte.